

ZMĚNY TÝKAJÍCÍ SE ROSTLINOLÉKAŘSKÝCH PASŮ

ZMĚNA VE ZPŮSOBU PŘIPOJOVÁNÍ ROSTLINOLÉKAŘSKÝCH PASŮ K OBCHODNÍM JEDNOTKÁM A VYPLŇOVÁNÍ POLOŽKY D NA ROSTLINOLÉKAŘSKÝCH PASECH

V termínu od 30. října do 10. listopadu 2023 proběhl v České republice audit Evropské komise na systém rostlinolékařských pasů (dále jen „RL pasů“). Jedním z nálezů auditorů bylo, že odpovědný úřad, kterým je **Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)**, **toleruje skutečnost, že RL pasy nejsou fyzicky připojovány k obchodním jednotkám.** ÚKZÚZ byl vyzván k nápravě zjištěných nedostatků. Dalším zjištěním bylo, že za určitých okolností nemusela být vyplněna položka D na RL pasu, tj. dvoupísmenný kód členského státu EU nebo třetí země původu. ÚKZÚZ proto přijal akční plán vedoucí k nápravě zjištěných nesouladů s legislativou Evropské unie. **S účinností od 1. ledna 2025 musí být položka D na RL pasu vyplněna vždy. Se stejnou účinností bude ÚKZÚZ také vyžadovat odlišný přístup v připojování rostlinolékařských pasů k obchodním jednotkám rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů.**

Pojem **OBCHODNÍ JEDNOTKA** je definován v [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2016/2031](#) (Nařízení o zdraví rostlin) ve článku 2 bodu 8 jako „*nejmenší komerční či jiná využitelná jednotka použitelná pro dotčenou fázi uvádění na trh, kterou může být dílčí část nebo celek partie*“. **Použití termínu „obchodní jednotka“ není omezeno. Může se jednat o jednu rostlinu nebo i celou zásilku s libovolnou kombinací druhů a původu za předpokladu, že je zajištěna vysledovatelnost jednotlivých rostlin.** Komerční nebo jinou použitelnou jednotkou může být téměř cokoliv, vždy záleží na situaci a uvážení toho, kdo RL pas hodlá vydat.

Co je to VYSLEDOVATELNOST a jakým způsobem ji lze zajistit?

Osoba, která má rostliny ve svém držení, musí být schopná přiřadit jednotlivé položky uvedené pod písmenem A na RL pasu k příslušným rostlinám z konkrétní dodávky a obráceně. Smyslem zajištění vysledovatelnosti je, aby v případě zjištění výskytu regulovaného škodlivého organismu bylo možné zpětně dohledat původ napadených rostlin nebo naopak dohledat rostliny, které již byly prodány.

Oprávněný provozovatel, který příslušný RL pas vydal, musí být dle nařízení o zdraví rostlin **schopen nejméně tři roky zpětně identifikovat své odběratele konkrétních rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů a musí evidovat tzv. „relevantní informace“¹ týkající se vydaného RL pasu, kterými jsou v ČR botanický název, množství rostlin, datum vydání RL pasu nebo datum vystavení účetního dokladu.**

V případě nákupu, musí být profesionální provozovatel **schopen identifikovat dodavatele rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů po dobu alespoň tří let.** K tomuto účelu lze využít běžnou obchodní dokumentaci (faktury / dodací listy). V případě rozmnožovacího materiálu lesních dřevin je možné použít průvodní listy. **Není tedy nutné uchovávat RL pasy od nakoupených rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů.**

Kromě pravidelných každoročních kontrol plnění povinností oprávněných provozovatelů, bude ÚKZÚZ provádět namátkové kontroly připojení RL pasů při expedici.

V případě dotazů můžete kontaktovat Ing. Tánu Klailovou (Tel.: 725 571 835; tana.klailova@ukzuz.gov.cz).

Příloha obsahuje podrobnější informace pro jednotlivé skupiny komodit a e-shopy (prodej prostřednictvím smluv uzavřených na dálku).

¹ Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 5/2020 Sb., o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům (§4)

PŘÍLOHA K INFORMACI „ZMĚNY TÝKAJÍCÍ SE ROSTLINOLÉKAŘSKÝCH PASŮ“

Změna ve způsobu připojování rostlinolékařských pasů k obchodním jednotkám a vyplňování položky D na rostlinolékařských pasech

ROZMNOŽOVACÍ MATERIÁL LESNÍCH DŘEVIN

V případě **sadebního materiálu lesních dřevin** může být obchodní jednotkou jednotlivá rostlina v kontejneru, sadbovač s více rostlinami nebo balík více krytokořenných rostlin, svazky prostokořenných rostlin, několik svazků prostokořenných rostlin spojených dohromady např. fólií nebo umístěných společně v jednom boxu, bedně nebo na paletě atd. Největší možnou obchodní jednotkou je celá dodávka. Podmínkou ve všech případech je, že musí být zajištěna vysledovatelnost všech položek z dodávky. RL pas může být připojen ve formě např. samolepky, visačky, štítku k příslušné obchodní jednotce (jednotlivá rostlina, svazek rostlin, bedna či paleta apod.). Dalším z možných řešení je připojení kopie průvodního listu, jehož povinnou součástí je i RL pas, k celé dodávce. Toto může být realizováno fyzickým připojením RL pasu (průvodního listu) k některé z rostlin, jednomu svazku, bedně, paletě či jiné menší obchodní jednotce této dodávky. Vzor průvodního listu pro sadební materiál lesních dřevin je uveden v příloze č. 18 [vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 29/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin](#). **Pokud nebude upraven vzor uvedený v příloze této vyhlášky, musí být RL pas vždy součástí vydaného průvodního listu.** Tento bude i nadále využíván k evidenci vydaných RL pasů. **Zároveň s tím však bude nově od 1. ledna 2025 požadováno, aby byl RL pas fyzicky připojen k příslušné obchodní jednotce.**

U průvodních listů pro **semenný materiál a části rostlin lesních dřevin** k žádné změně nedochází, protože je zde vyhláškou jasně definován požadavek na připojení průvodního listu jednou dovnitř a jednou vně každého balení zásilky. Vložení průvodního listu dovnitř balení zásilky tak zcela splňuje požadavek na fyzické připojení RL pasu k příslušné obchodní jednotce.

OKRASNÉ ROSTLINY

Někteří školkaři využívají programy, které tisknou RL pasy na obchodní dokumentaci (faktury / dodací listy). V tomto případě není přípustné, aby RL pasy byly zaslány odběrateli emailem, předány osobně nebo je u sebe vezl řidič. **RL pasy musejí být vždy připojeny k příslušné obchodní jednotce. Toto lze zajistit připevněním kopie dodacího listu (faktury) alespoň k jedné z rostlin, platu, CC vozíku apod. z příslušné obchodní jednotky. Náležitosti RL pasů uvedené na obchodní dokumentaci budou využívány k evidenci vydaných RL pasů.** RL pasy mohou být samozřejmě umístěny i na menších obchodních jednotkách, jako jsou jednotlivé rostliny, plata, CC vozík apod. Toto je plně v kompetenci a závisí na možnostech toho, kdo RL pasy vydává. Způsob připojení RL pasu k obchodní jednotce může být dále ovlivněn také tím, jakým způsobem má být v budoucnu s příslušnými rostlinami nakládáno. Je-li předem jasné, že rostliny budou následně přeprodávány přes několik dalších obchodníků, je vhodné umístit RL pasy na co nejmenší obchodní jednotky, optimálně jednotlivé rostliny. Tyto rostliny pak budou moci jít od producenta přes několik dalších obchodníků až ke konečným uživatelům s původními RL pasy. V takovýchto případech se jedná o nejjednodušší řešení pro další články v příslušném obchodním řetězci, kterým pak stačí pouhá registrace, nepotřebují vydávat RL pasy (ani mít k této činnosti oprávnění).

OVOCNÉ RODY A DRUHÝ, RÉVA VINNÁ, CHMEL

V případě certifikovaného materiálu **ovocných rodů a druhů**, jsou RL pasy spojeny s certifikační návěškou, která je připojena k příslušné obchodní jednotce. Konformní (CAC) materiál je označován dodavatelskou návěškou, jejíž součástí je i RL pas. Dodavatelská návěška musí být připojena k obchodní jednotce např. v podobě štítku, zápichu, ouška sadbovače.

Pro sadbu registrovaných odrůd **révy vinné** platí obdobný systém jako v případě certifikovaných ovocných rodů a druhů. Pro ostatní odrůdy révy vinné (stolní odrůdy) platí stejný přístup jako v případě okrasných rostlin.

Pro certifikovanou sadbu **chmele** platí obdobný systém jako pro certifikovanou sadbu ovocných rodů a druhů. Pro standardní sadbu chmele platí stejný přístup jako pro konformní (CAC) rozmnožovací materiál ovocných rodů a druhů.

Náležitosti RL pasů uvedené na obchodní dokumentaci budou využívány k evidenci vydaných RL pasů.

OSIVA

U osiv zemědělských druhů a zelenin, která jsou uvedena v příloze XIII [prováděcího nařízení Komise \(EU\) 2019/2072](#), je pro jejich přemísťování na území EU vyžadován RL pas. RL pas není vyžadován v případě, že rozmnožovací materiál je dodáván přímo neprofesionálním spotřebitelům (konečným uživatelům). Tato výjimka se nevztahuje na konečné uživatele, kteří rozmnožovací materiál získávají nákupem prostřednictvím smluv uzavřených na dálku („internetový prodej“ viz níže).

U druhů, u kterých je stanovena povinnost opatřit rozmnožovací materiál RL pasem, musí být RL pas spojen s certifikační návěškou v souladu s [prováděcím nařízením Komise \(EU\) 2017/2313](#). Certifikační návěšky s RL pasy jsou vždy fyzicky připojeny k příslušné obchodní jednotce. V případě malých balení osiv lze RL pas uvádět přímo na balení osiv nebo na obchodní dokumentaci. **Pokud je RL pas uveden na obchodní dokumentaci, musí být kopie této faktury / dodacího listu vždy fyzicky připojena k příslušné obchodní jednotce. Náležitosti RL pasů uvedené na obchodní dokumentaci budou sloužit k evidenci vydaných RL pasů.** Pro zjednodušení následného prodeje je doporučováno připojování RL pasů k co nejmenším obchodním jednotkám.

ZELENINA

Pro sadbu zeleniny platí totéž, co pro okrasné rostliny. Osivo zeleniny viz „Osiva“.

BRAMBORY

Pasová povinnost se týká pouze certifikované sadby bramboru. Zde jsou RL pasy vždy spojené s úřední certifikační návěškou (v souladu se vzory uvedenými v části C a D přílohy [prováděcího nařízení Komise \(EU\) 2017/2313](#)). Certifikační návěšky s RL pasy jsou vždy pevně připojené k příslušné obchodní jednotce (zpravidla pytlí, vaku) např. prošitím při uzavírání nebo pod plombu každého takového obalu.

V případě malého balení sadby brambor (max. do 10 kg) musí být taktéž každé balení označeno RL pasem (RL pas nespojený s certifikační návěškou; v souladu se vzory uvedenými v části A a B přílohy [prováděcího nařízení Komise \(EU\) 2017/2313](#)). Jedinou výjimkou, kdy malé balení sadby nemusí být označeno RL pasem, je maloobchodní prodej přímo konečnému uživateli. Tato výjimka se však nevztahuje na konečné uživatele, kteří by sadbu brambor získali nákupem prostřednictvím smluv uzavřených na dálku.

E-SHOPY (prodej prostřednictvím smluv uzavřených na dálku / internetový prodej)

V případě rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů podléhajících pasové povinnosti a prodaných prostřednictvím smluv uzavřených na dálku a zaslaných poštou nebo jinou kurýrní službou je postačující, jsou-li RL pasy uvedeny na obchodní dokumentaci a připojeny k příslušné zásilce. RL pasy mohou být připojeny k jednotlivým rostlinám, platům, balíčkům rostlin nebo k celé zásilce. RL pasy však vždy musejí příslušné rostliny fyzicky doprovázet. Zaslání RL pasů např. e-mailem není přípustné.

ÚKZÚZ definoval „prodej prostřednictvím smluv uzavřených na dálku“ jako případy, kdy jsou rostliny objednány po internetu, telefonicky nebo písemnou formou (objednávkové formuláře zásilkové služby) a následně zaslány kupujícímu poštou nebo kurýrní službou. Jedná se tedy o případy, kdy nedojde k přímému fyzickému předání rostlin nakupujícímu prodávajícím.